

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

สุธัญญา ต่วงอินทร์

สำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161
อีเมล: dsuthany@wu.ac.th

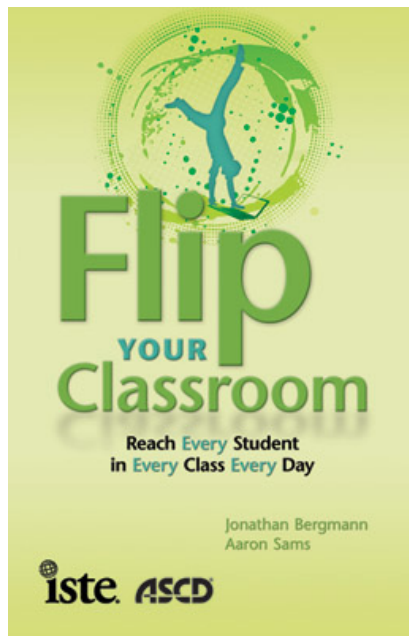

บทวิจารณ์หนังสือ Book Review

สุธัญญา ต้วงอินทร์

สำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161

อีเมลล์: dsuthany@wu.ac.th

Bergmann, J., & Sams, A. (2012). Flip your classroom: Reach every student in every class every day: International Society for Technology in Education.

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับความสนใจและนำมาใช้ในการเรียนการสอนในหลายแห่ง สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner center) และเน้นการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งจะดำรงชีวิตและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้มี 2 คน คือ โจนาธาน เบอร์กมันน์ (Jonathan Bergmann) และอาร์รอน แซมส์ (Aaron Sams) ทั้งคู่เป็นครูสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนในประเทศสหรัฐอเมริกามากกว่า 20 ปี และได้รับรางวัล Presidential Award ทางด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยโจนาธานได้รับรางวัลในปี ค.ศ. 2002 และอาร์รอนได้รับรางวัลนี้ในปี ค.ศ. 2009

หนังสือเล่มนี้มีวิธีการนำเสนอโดยการเล่าประสบการณ์ในการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของผู้เขียน ด้วยภาษาที่อ่านง่าย มีตัวอย่างและกรณีศึกษาจริงจากมาประกอบในเนื้อหา พร้อมแนวทางในการสร้างห้องเรียนกลับด้านและการเรียนรู้จริง (Mastery learning) นอกจากนี้ผู้เขียนได้สอดแทรกความคิดเห็นและประสบการณ์การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของผู้สอนคนอื่นๆ ไว้ตลอดทั้งเล่ม ในตอนท้ายของหนังสือ ยังมีคำถามที่มักถามบ่อยและคำตอบที่มาจากประสบการณ์การใช้ห้องเรียนกลับด้านของผู้เขียนที่เขียนอธิบายเป็นข้อๆ รวมทั้งแนวคิดในการนำห้องเรียนกลับด้านไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับแต่ละบริบทของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เนื้อหาภายในหนังสือมีทั้งหมด 9 บท

ในบทที่หนึ่ง เรื่องเล่าของพวกเรา : การสร้างห้องเรียนกลับด้าน (Our story: Creating the Flipped Classroom)

เริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่องกรณีศึกษาของนักเรียนที่มีประสบปัญหาในการเรียนในชั้นเรียนมี 3 กรณี ได้แก่ นักเรียนที่ไม่สามารถจดบันทึกเนื้อหาที่ครูสอนได้ทัน นักเรียนที่มีปัญหาขาดเรียนบ่อย และนักเรียนที่ทำคะแนนได้ดีแต่ไม่เข้าใจในประเด็นความคิด (key concept) ของเนื้อหาอย่างแท้จริง ผู้เขียนได้เล่าประสบการณ์การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านที่ประสบผลสำเร็จในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน (personalized learning) และสามารถใช้ได้ในทุกสาขาวิชา โดยการบันทึกวิดีโอเนื้อหาสาระและให้ผู้เรียนสามารถศึกษามาก่อนเป็นการบ้าน จากนั้นมาพูดคุย ชักถามปัญหาในประเด็นที่ไม่เข้าใจในชั้นเรียน

บทที่สอง ห้องเรียนกลับด้าน (The Flipped Classroom)

ผู้เขียนกล่าวถึงความหมายของห้องเรียนกลับด้าน และได้เล่าถึงขั้นตอนในการเรียนการสอนของห้องเรียนกลับด้าน โดยเริ่มแรกจะต้องอบรมผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการใช้งานโปรแกรมในการดูวิดีโอ เช่น การหยุด (pause) การกรอกลับ (rewind) เป็นต้น เพื่อหยุดและเล่นวิดีโอตามที่ตนเองต้องการ รวมทั้งสอนการจดบันทึกตามหลักการของ Cornell Note Taking เพื่อจดประเด็นสำคัญของเนื้อหาและคำถามที่เกี่ยวข้องกับวิดีโอเพื่อมาพูดคุยอภิปรายในชั้นเรียน การทำกิจกรรมในชั้นเรียนในรูปแบบการสอนของห้องเรียนกลับด้านแบ่งช่วงเวลาเป็น 5 นาทีแรกเป็นกิจกรรม warm up 10 นาทีถัดมาเป็นการซักถามข้อสงสัยในประเด็นเนื้อหาจากการดูวิดีโอที่ให้ผู้เรียนดูล่วงหน้า และช่วงท้ายของชั่วโมงประมาณ 75 นาที เป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายหรือให้นักเรียนคิดเองหรือทำปฏิบัติการ (Lab) การเรียนในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบในการดูวิดีโอเนื้อหาสาระและถามคำถามที่เหมาะสม ในขณะที่ผู้สอนได้เปลี่ยนบทบาทไปจากที่เป็นผู้สอนหรือผู้ให้เนื้อหา (deliver content) มาเป็นบทบาทติวเตอร์ (Tutor) ที่คอยช่วยเหลือผู้เรียนและอำนวยความสะดวกในการเรียน ให้ผลป้อนกลับ (feedback) และแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา (solution guides) ที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จ

บทที่สาม ทำไมจึงควรใช้การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Why you should flip your classroom)

ในบทนี้กล่าวถึงประโยชน์ของห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อทั้งผู้สอน ผู้เรียนและผู้ปกครองของผู้เรียน ห้องเรียนกลับด้านสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่เรียนดีเรียนปานกลางและเรียนอ่อน กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถจัดการเวลาของตนเองในการเรียนได้ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่สามารถดูผ่านวิดีโอออนไลน์ ผู้เรียนที่จดเนื้อหาไม่ทันเวลาที่ครูสอนบรรยายในห้องเรียนแบบเดิม ในห้องเรียนกลับด้านผู้เรียนสามารถที่จะหยุด (pause) ครูผู้สอนของตนเองหรือฟังซ้ำในเรื่องที่ไมเข้าใจได้ ผู้เรียนที่ขาดเรียนบ่อยสามารถดูวิดีโอออนไลน์ล่วงหน้าหรือย้อนกลับมาดูวิดีโอที่ตนไม่ได้เข้าเรียน ส่วนผู้เรียนที่เรียนดีสามารถ

ควบคุมความเร็ว (speed) ในการดูวิดีโอ เช่น เร่งความเร็วของวิดีโอเป็นสองเท่า (double speed) เพื่อดูเนื้อหาที่ตนเองเข้าใจแล้วได้อย่างอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ผู้เรียนดูวิดีโอ และมีประเด็นที่ยังไม่เข้าใจในเนื้อหา สามารถนำคำถามมาซักถามในกลุ่มย่อย หรือพูดคุยแบบเผชิญหน้า (face to face) กับครูผู้สอนในชั้นเรียน เป็นการเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนจากการทำกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากผู้เรียนได้รู้จักและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้ปกครองมากยิ่งขึ้นจากการที่ผู้ปกครองได้ดูวิดีโอพร้อมกับผู้เรียนที่บ้าน ผู้ปกครองสามารถพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาในวิดีโอไปพร้อมกัน ทางด้านประโยชน์ต่อครูผู้สอน ถ้าหากผู้เรียนมีคำถามจากการดูวิดีโอในประเด็นที่เนื้อหาในนั้นจำนวนมาก ผู้สอนสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงวิดีโอในหัวข้อนั้นให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ห้องเรียนกลับด้านยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำและข้อจำกัดในการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูผู้สอนในบางวิชา รวมไปถึงในเวลาที่ผู้สอนติดภารกิจอื่นที่ไม่สามารถมาสอนได้ ผู้เรียนก็สามารถศึกษาจากวิดีโอออนไลน์ได้ทุกที่และทุกเวลา

บทที่สี่ การพัฒนาการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านทำได้อย่างไร (How to implement the Flipped Classroom)

ในบทนี้จะกล่าวถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ไม่ว่าจะเป็นการนำวิดีโอของผู้อื่นมาใช้ในการเรียนการสอนหรือการสร้างวิดีโอขึ้นมาด้วยตนเองโดยใช้โปรแกรมและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น Screen casting program, Camtasia video, เว็บแคม (Webcam) digital pen annotation, Tablet, Interactive Whiteboard, เครื่องคอมพิวเตอร์ ไมโครโฟน กล้องถ่ายวิดีโอ เป็นต้น การสร้างวิดีโอมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนบทเรียนตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์อย่างละเอียดในการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การเลือกเนื้อหา การวางสไลด์เพื่อนำเสนอเนื้อหา เป็นต้น 2) การบันทึกวิดีโอของบทเรียนโดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เสริมต่างๆ เช่น เว็บแคมและไมโครโฟนเพื่อเสียงและภาพที่ชัดเจน 3) การแก้ไขวิดีโอเพื่อลดข้อผิดพลาด

4) การเผยแพร่วิดีโอ เช่น จัดเก็บวิดีโอในแม่ข่ายออนไลน์ (online hosting) หรือ เครื่องให้บริการ (server) ภายในหน่วยงาน การบันทึกไฟล์ลงในแผ่นดีวีดี (DVD) นอกจากนี้ผู้เขียนยังกล่าวถึงกฎสำคัญในการสร้างวิดีโอ ได้แก่ การทำเนื้อหาให้กระชับ 1 หัวเรื่องต่อ 1 วิดีโอ ภายในระยะเวลา 10-15 นาที มีการปรับเสียงให้เป็นธรรมชาติ มีการทำรูปแบบการนำเสนอให้ดูน่าสนใจ เช่น การสนทนาระหว่างครู 2 คน โดยสมมุติบทบาทเป็นครูผู้สอนและผู้เรียน พูดคุยประเด็นหัวข้อที่ผู้เรียนไม่เข้าใจ มีการสอดแทรกอารมณ์ขันแต่ไม่ควรพูดออกนอกประเด็น มีการเพิ่มลูกเล่นประกอบ เช่น การซูมเข้า ซูมออก เป็นต้น ในตอนท้ายของบทเป็นการยกตัวอย่างกิจกรรมในชั้นเรียนของวิชาที่ใช้ การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน เช่น วิชาภาษาอังกฤษจะให้ผู้เรียนพูดสนทนา อ่านวรรณกรรม ฝึกทักษะการเขียนเรื่องราวต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนและวิจารณ์ในสิ่งที่เขียนในชั้นเรียน ในชั้นเรียนของวิชาคณิตศาสตร์จะให้ผู้เรียนทำโจทย์ที่ซับซ้อนโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น นอกจากนี้ห้องเรียนกลับด้านยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างเนื้อหาได้เองซึ่งสะท้อนความเข้าใจในหัวข้อนั้น เช่น การเขียนบล็อก (blog) การสร้างวิดีโอ พอดแคสต์ (podcast) เป็นต้น

บทที่ห้า ห้องเรียนกลับด้านและเรียนให้รู้จริง (The Flipped-Mastery Classroom)

บทนี้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนให้รู้จริง ประกอบด้วยการทำงานเป็นกลุ่มย่อยระหว่างผู้เรียน การทำงานเป็นกลุ่มย่อยระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือการทำงานส่วนบุคคล มีการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative assessment) เพื่อวัดความเข้าใจของผู้เรียน ระหว่างการเรียนอย่างเป็นระยะและการประเมินผลสรุป (Summative assessment) เพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ห้องเรียนกลับด้านและเรียนให้รู้จริง ครูสามารถเดินไปรอบห้องเรียนและโต้ตอบกับนักเรียนได้ทุกคน บทบาทของครูผู้สอน ควรจะเป็นผู้ให้ความรู้เนื้อหาที่จำเป็น และในกรณีที่ไม่ทราบคำตอบในเรื่องใดจะต้องเต็มใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ในบทนี้ยังกล่าวถึงส่วนประกอบของห้องเรียนกลับด้านและเรียนให้รู้จริงว่าประกอบด้วย (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนของเนื้อหาที่เรียน (2) กำหนดว่าวัตถุประสงค์ใดที่เหมาะสมในการเรียนรู้แบบการสอบถาม (Inquiry)

และวัตถุประสงค์ที่เฉพาะกับวิธีการเรียนทางตรง (direct instruction) (3) ต้องมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงงานวิดีโอได้ โดยมีหลายช่องทางให้ผู้เรียนเลือกตามความเหมาะสมของแต่ละคน เช่น เรียนผ่านวิดีโอออนไลน์ มีการจัดเก็บวิดีโอไว้ที่เครื่องให้บริการของโรงเรียนแล้วให้ผู้เรียนดาวน์โหลดมาเก็บในหน่วยจัดเก็บแบบพกพา หรือบันทึกไฟล์ลงในแผ่นดีวีดี (DVD) เพื่อกลับไปดูที่บ้าน (4) เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทรัพยากรต่างๆ เช่น การทดลอง หรือตารางทำการ (worksheet) ที่เกี่ยวข้อง (5) มีการประเมินผลสรุปหลายรูปแบบเพื่อประเมินวัตถุประสงค์แต่ละหน่วยที่ศึกษา

บทที่หก กรณีศึกษาสำหรับต้นแบบของห้องเรียนกลับด้านที่รู้จักจริง (The Case for the Flipped-Mastery Model)

ในบทนี้จะยกตัวอย่างกรณีศึกษาจริงจากประสบการณ์การใช้ต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริง (flipped mastery model) โดยจะแทรกไปในประโยชน์และลักษณะของต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริง ต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริงสามารถตอบสนองความถนัดของผู้เรียนที่แตกต่างและความต้องการที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล (personalized) ได้ โดยเฉพาะห้องเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากและมีเวลาในชั้นเรียนจำกัด เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริงจะต้องมีการประเมินเพื่อพัฒนาสำหรับผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลป้อนกลับโดยไม่ต้องเสียเวลารอ ในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาส่วนใด สามารถอภิปรายกับครูได้ทันทีและ หากผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หนึ่งที่กำหนดไว้แล้วจะวางแผนการเรียนในวัตถุประสงค์ต่อไป สำหรับผู้เรียนที่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนสามารถกลับไปเรียนใหม่ (relearn) จัดโปรแกรมสอนซ่อมในส่วนที่ยังไม่บรรลุผลทั้งในกลุ่มย่อยหรือสอนตัวต่อตัว นอกจากนี้ต้นแบบรู้จักจริง (Mastery model) จะมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกจากวิดีโอ เช่น เรียนจากหนังสือหรือบางคนเลือกที่จะค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เรียนจากห้องปฏิบัติการ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนโดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด และควรมีการประเมินการเรียนรู้หลายวิธี เช่น ประเมินด้วยข้อสอบประเมินผลสรุปแต่ละหน่วยการเรียน (summative unit exam) การพูดคุยอภิปราย (verbal discussions) การนำเสนอผลงาน

ด้วยไมโครซอฟต์ (power point presentations) วิดีโอขนาดสั้น การเขียนเรียงความ หรือวิธีอื่นๆ ที่คิดโดยผู้เรียน เช่น เกมวิดีโอ (Video game) เป็นต้น ต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริงสามารถเพิ่มปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าระหว่างครูและผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่ไหนก็ได้ตลอดเวลา แต่ในชั้นเรียนผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เช่น ทดลองปฏิบัติการ การทำงานในกลุ่มย่อย เป็นต้น เป็นการฝึกการคิด ถาม พุดคุย วิเคราะห์ในสิ่งที่ทำ เพิ่มการทำงานของสมอง และเรียนรู้ได้มากขึ้น

บทที่เจ็ด จะสร้างต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริงได้อย่างไร (How to implement the Flipped-Mastery Model)

ในบทนี้ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างต้นแบบกลับด้านที่รู้จักจริงว่าควรมีจุดหมายเพื่อแจ้งผู้ปกครองเพื่ออธิบายถึงการใช้โมเดลนี้ วัตถุประสงค์และประโยชน์ของโมเดล ในเบื้องต้นผู้สอนมีการพูดคุยกับผู้เรียนถึงความรับผิดชอบในการดูวิดีโอและวิธีการดูวิดีโออย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ปุ่มคอนโทรลต่างๆของโปรแกรมวิดีโอ วิธีการจดบันทึกให้มีประสิทธิภาพ เช่น Cornell note taking system เพื่อจดบันทึกสรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหา จดคำถามที่มีจากการดูวิดีโอ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะต้องนำคำถามนั้นมาพูดคุยกาคำตอบในชั้นเรียน ในชั้นเรียนผู้เรียนสามารถใช้เครื่องมือเชิงโต้ตอบ (interactive tools) ต่างๆ เช่น กระดานสมาร์ต (smart boards) เพื่อการทำงานร่วมกันโดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (hand-on activity) ในห้องเรียน ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะทำกิจกรรมที่แตกต่างกันได้ เช่น บางคนอาจจะอ่าน บางคนอาจจะเขียน บางคนอาจจะใช้คอมพิวเตอร์ทำงาน ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้การจัดการเวลาของตนเอง รวมทั้งฝึกในการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในตอนท้ายของบทกล่าวถึงประเด็นของการประเมินเพื่อพัฒนาและการประเมินผลสรุป ในกรณีที่เป็นการประเมินผลสรุปจะมีทั้งเป็นกระดาษและใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อควรระวังจากการประเมินทั้งสองรูปแบบคือการโกง โดยคัดลอกคำตอบของผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบคำถามควรเน้นความเข้าใจ การวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อประเมินการเรียนรู้จริงของผู้เรียน

บทที่แปด ถาม-ตอบคำถาม (Answering your questions (FAQs))

บทนี้เป็นการรวบรวมคำถาม-ตอบเกี่ยวกับห้องเรียนกลับด้าน เช่น ถ้าผู้เรียนไม่มีคอมพิวเตอร์ที่บ้านจะอย่างไร การตรวจสอบว่าผู้เรียนดูวิดีโอจริง จะอย่างไรเมื่อผู้เรียนไม่ได้ดูวิดีโอมาล่วงหน้า ระยะเวลาที่เหมาะสมของวิดีโอที่ใช้ จะอย่างไรให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนกลับด้าน ในตอนท้ายของบท ผู้เขียนได้เปรียบเทียบผลการทดลองระหว่างวิธีการสอนแบบเดิมและวิธีการเรียนการสอนแบบกลับด้านว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างไร และเกร็ดเทคนิคต่างๆ ในการจัดทำวิดีโอให้ดูน่าสนใจ

บทที่เก้า บทสรุป (Conclusion)

ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดว่า การเรียนด้วยวิดีโอเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากและเหมาะสมสำหรับหัวข้อบางหัวข้อ แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหัวข้ออื่น เนื่องจากบางหัวข้อจำเป็นต้องให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระ หรืออาจจะใช้วิธีผสม (hybrid method) คือ เนื้อหาบางหัวข้อสอนในรูปแบบเผชิญหน้า เนื้อหาบางหัวข้อสอนให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูล และเนื้อหาบางหัวข้อสอนในรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและมีผลทางบวก ผู้เรียนชื่นชอบการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น สอนให้ผู้เรียนมีความรู้และรับผิดชอบในการเรียนรู้ เป็นวิธีการเรียนที่ยืดหยุ่นและเหมาะกับลักษณะเฉพาะของตนเอง สามารถเรียนรู้เนื้อหาในเชิงลึกได้มากขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีการโต้ตอบและปฏิสัมพันธ์ ซึ่งช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการเรียน

โดยสรุป หนังสือเล่มนี้สามารถตอบโจทย์ของผู้ที่สนใจเกี่ยวกับห้องเรียนกลับด้านได้ในทุกระดับ สำหรับครูผู้สอนที่เริ่มสนใจเกี่ยวกับห้องเรียนกลับด้าน หนังสือเล่มนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี สามารถชี้แนะแนวทางในการประยุกต์ใช้ห้องเรียนกลับด้านในรายวิชา หนังสือเล่มนี้เปรียบเสมือนคู่มือเล่มหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถกลับมาศึกษาเพิ่มเติมได้ทุกโอกาส